

פרסומו של הפרק הראשון אודות דעתו של מרן החז"א זצוק"ל על הציונות המזרחי וההשתתפות בבחירות הכה הדים עצומים, עד שבעקבות כך הוצפה המערכת בפניות רבות של תלמידי החז"א ותלמידי תלמידיו, שפתחו בפנינו עוד אוצרות מופלאים שהיו גנוזים במשך השנים בחביונם.

גירסתו של הפרק השני השתנתה עקב כך שינוי גדול, נוספו בו אוצרות ודברי השקפה יסודיים בעניינים שהנשמה - נשמת היהדות - תלויה בהם, אשר יש לעיין בהם וללמדם ביסודיות.

גלות לכפרת חטא גרירת פגר הרשע

מחזה מוזר ומשונה התגלה אל מול עיניו של הבחור משה ברוך ווייס שלמד באותם ימים בישיבת וויז'ניץ בבני ברק.

הוא נהג ללמוד בלילות בבית מדרש מסויים בבני ברק. בית מדרש שקט ללא רעש, בו יכול היה להתרכז בלימודיו. במשך הזמן שם לבו למחזה מוזר ומשונה החוזר על עצמו מידי לילה בלילה. תלמיד חכם מופלג ששמו הלך לפניו נשאר אף הוא ללמוד באותו בית המדרש, ובהגיע זמן השינה נוהג הוא להשתטח על ספסל עץ בבית המדרש וללון עליו במשך כל הלילה. בתחילה חשב הבחור לעצמו שכפי הנראה תקפתו העייפות עד שלא הספיק לחזור לביתו. אולם לאחר שראה שהדבר חוזר ונשנה מידי לילה בלילה, הבין שיש דברים בגו.

ניגש אליו הבחור, אזר עוז, ושאלו על פשר הדבר. שמא אירע משהו בדירתו או ענין אחר שיכול לבא לעזרתו?
לתשובה מן הסוג ששמע, לא ציפה, לא פילל ולא ייחל.

כך גולל בפניו אותו ת"ח: בתקופה הראשונה לאחר נישואי, דחוק הייתי בפרנסה מבלי לחם לאכול ובגד ללבוש. שמעתי אז שאנשי הצבא הציוני מחפשים יהודים חרדיים שיעבדו ב'חברה קדישא' הצבאית. באותה תקופה לא נהג עלי אורו של מרן החז"א, ולא ראיתי פסול מיוחד בדבר זה.

נכנסתי לעבוד ב'חברה קדישא' של הצבא הציוני, עשיתי מלאכתי נאמנה. אולם באחד הימים החליטו הציונים להעלות ארצה מדינה את טחינת עצמותיו ש"ט של אותו האיש 'הזה המדינה'. תפקיד גרירתו של אותו רשע הוטל על אנשי ה'חברה קדישא' של הצבא הטמא. לא היתה לי ברירה אחרת ונאלצתי להימנות בין אלו שגוררו את עצמותיו הטמאות אל הבור שכרו לו בהר הנושא את שמו.

כעבור זמן, עזבתי אותה פרנסה לגמרי. ולאחר זמן זכיתי להתוודע לאורו הבהיר של מרן החזון איש, ואף זכיתי להתקרב אליו בקירבה יתירה ולהסתופף בצילו.

ביום מן הימים כששוחחתי עם מרן החז"א סיפרתי לו שבזמן עבודתי שם הוכרחתי להתעסק ולטפל בגורו של אותו שחיק עצמות.

באותו רגע חווירו פניו של מרן החז"א, רעדה תפסתו, ושאלני בחומרה רבה: מה, אתה טיפלת בו?

בבושה רבה הודיתי על האמת ועינתי: הן, הוכרתי לעשות כן לפרנסתי.
 מרן החזו"א שתק כמה רגעים, ארשת פניו היתה מתוחה מאוד ובחומרה רבה פנה אלי ואמר: "אין זה דבר פשוט כל כך, גם אם עשית זאת לפרנסתך, זקוק אתה לתיקון על חטא זה".
 נדהמתי עד עומק נשמת. לא ידעתי את נפשי. לא שיערתי עד כמה הדברים חמורים ונוראים. בחרדה רבה אמרתי לחזו"א: הנני מוכן ומזומן לעשות ככל אשר יורני הרבי!
 "עליך לישון שנתיים ימים על ספסל של עץ" - הורה מרן החזו"א.

הייתי מוכן ומזומן לקיים את דבריו. ואז הוסיף החזו"א ואמר: "לא יועיל לך הדבר אם תלון בבית על ספסל עץ, אלא עליך לערוך 'גלות', וללון בבית מדרש בדווקא".
 פקודתו של מרן החזו"א שמרה רוחי, וזה פשר הדבר שאתה רואה אותי בא לנאן ללון מידי לילה בלילה, כדי לכפר ולתקן את חטא גירות עצמות אותו רשע. (סיפור זה שמענו מפי הרה"ח ר' יצחק הלוי ש. שליט"א ששמע מפי רמ"ב ווייס שליט"א).

נשמות סרני פלישתים

בזמנים אחרים גילה מרן החזו"א דברים מכבשונו עולם משרשי הנשמות הידועים לו מסוד ה' ליראיו.

וכן שמענו מפי הרב הגאון ר' שמואל דוד פריימן שליט"א מיקירי ירושלים, ששהה רבות במחיצתו של מרן החזו"א ואף שימש את תלמידי מרן החזו"א; הגה"צ רבי משה יהושע לנדא זצ"ל ועוד מגדולי תלמידיו ומהם שמע את הדברים הנוראים הבאים:

פעם גילה מרן החזו"א את שורש נשמתם של ראשי הציונות ויצמן ובן גוריון שר"י ואמר עליהם שהם נשמות סרני פלישתים. והדברים מבהילים ונוראים.

ערב רב ונשמות בני קין

עוד הוסיף מרן החזו"א וגילה דברים מכבשונו של עולם: נשמותיהם של אנשי המפלגות החילוניות הם כולם נשמות ערב רב. והיה מפרט את שמותיהם של המפלגות השונות כל אחד מאיזה חלק בערב רב שורש נשמתם, מי בערב ומי ברב, [השומע שכח את שמות המפלגות בזמנו ולא יזהה חלק שייך כל אחד]. אולם על אנשי מפלגת מפ"ם השייכים לקיבוצים אמר שהם לא שייכים כלל לנשמות הערב רב, אלא הם מבני קין. וזו הסיבה שאנשי מפ"ם והקיבוצים היו סוגדים לאליל הרוסי וראו את עצמם כחלק ממפלגתם ומצורת חייהם, כיון שאנשי רוסיה הם גם כן מבני קין. והדברים מבהילים ונוראים.

עוד דבר מבהיל מכבשונו של עולם שגילה מרן החזו"א הוא שאמר שבזה שגדולי ישראל שבדור הקודם לא הרשו לעלות לארץ ישראל, הם תיקנו בזה את חטא המרגלים. שחטאם של המרגלים היה שהם רצו שלא יעלו לארץ ישראל נגד התורה. וגדולי ישראל שלא הרשו לעלות לארץ ישראל היה זה על פי תורה, ולכן זה מתקן את חטא המרגלים.

עוד ענין נורא הנוגע רבות למתרחש בימינו שגילה מרן החזו"א שמה שאמריקה נותנת כסף למדינה, הוא מחשבון ישן שיש ליהודים עם בני אשור. וכשיגמר החשבון הזה בשמים לא יתנו האמריקאים פרוטה אחת למדינה.

הוספת ה'לאום' לדת נטיה מן האמונה

עוד בהיות החזו"א מתגורר בוילנא ולא נודע שמו ברבים, קידש מלחמה נגד "המזרחי". בתקופה הראשונה לאחר מלחמת העולם הראשונה, עדיין היו רבים ברחוב היהודי נתפסים למבוכה רעיונית, עקב הפרחת סיסמאות שונות של תנועות ומפלגות אשר צצו חדשים לבקרים. רבים וטובים השתייכו באופן רשמי ל"מזרחי". מרן החזו"א התנגד לציונות ולמזרחי בתקיפות רבה ועמד על ההכרה בין תכלת לקלא אילן.
 כשהגיע יום אחד בלוויית תלמידו ר' ש כהן, אל בית המדרש בפרבר פופלאוס שבוילנא נתקלה עינו בלוח המודעות שבכניסה, עליו הודבק פרסום המבשר על פתיחת ב"ס דתי לאומי לנוער העברי בוילנא. מיד תלש את המודעה, קרעה לגזרים, ופירש באזני תלמידו: עצם הכינוי "דתי לאומי", המבטא, כביכול, את הצורך להוסיף על הדת, ומצהיר שהלאומיות היהודית היא ענין נפרד מהדת, נוטה מן האמונה! (מעשה איש ח"א עמ' ר"ב)

בזכות הבזיון יזכה לאריכות ימים

פרשיה בפני עצמה היתה השתלטותו של הרב המזרחי'סט רובינשטיין על כסא הרבנות בוילנא, כשביזה את רבה של וילנא מרן הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל. מרן החזו"א ניהל חלק גדול מן המערכה מאחורי הקלעים. באחד משלבי המערכה הורה להרב ר' מאיר ליבערמאן ז"ל ללכת ולהפריע לדירתו של רובינשטיין. ר' מאיר עשה כציווי ולא זו בלבד שבילבל את דרשתו אלא הגדיל לעשות והשליך עליו את נעלו לאות בזיון וחרפה. מיד לאחר מכן ברח ר"מ ליבערמאן לבית החזו"א בוילנא וסיפר לו את כל אשר עשה. פניו של החזו"א זהרו מרוב שמחה וחדוה

ומיד אמר לו בזה הלשון: "אין דעם זכות וועסטו זוכה זיין צו אריכות ימים ושנים בדעה צלולה - בזכות מעשה זה תזכה לאריכות ימים ושנים בדעה צלולה". ואכן זכה ר' מאיר ליבערמאן זצ"ל להאריך ימים ושנים ונפטר בירושלים בן צ"ז שנים (בשנת תשס"ד) כשהוא בדעה צלולה עד הרגע האחרון. (מפי ר"ש שליט"א)

סיפר הגה"צ רבי זאב איידלמן זצ"ל שסיפר לו החזו"א: פעם אחת נסע החזו"א ברכבת, והיה שם אחד שהיה קרוב בדיעותיו למזרחי. כשנעצרה הרכבת, פתח ההוא את הדלת ונתן לחזו"א שירד ראשון. לא ירד החזו"א מאותה דלת, אלא מדלת אחרת. אחר כך אמר, שאם היה יורד מהדלת ההיא, אזי ההוא היה אומר שרק משום שהוא פתח לו את הדלת, יכל החזו"א לרדת... (מעשה איש ח"ב עמ' ר"ג)

סיפר עד נאמן: באחד מביקורי אצל החזו"א הראיתי לו ספר לימוד "מולדת" שיצא לאור ע"י תנועת המזרחי. הספר נכתב בהשקפה רחוקה מאד מן הדרך המקובלת. הראיתי את הדברים לחזו"א שהגיב מיד בחריפות וציוה עלי להביא מיד פטיש ומסמרים. החזו"א דרך על הספר וקיפל אותו לשנים, דפק בו מסמרים משני צדדיו שלא יוכלו לפתחו יותר. (מעשה איש ח"ו עמ' ס')

זרק ספרו על הארץ

סיפר רבי דוד פרענקל זצ"ל שהיה נוכח בשעת מעשה: היו שני רבנים שהתווכחו בהלכה אחת מהלכות מקוואות, ולאחר שלא היה להם מוצא, נמנו וגמרו לשאול את מרן החזו"א וכאשר יכריע כן יקום.

אחד מהם הביא עמו את ספרו של הרב גלאזנער הרב בעיר קלויזנבורג שהיה מראשי המזרחי על ענייני מקוואות, כדי להביא משם ראיה לדעתו.

כשהניח אותו רב את ספרו של הרב גלאזנער על השולחן כשהוא פתוח, תפס מרן החזו"א וזרק את הספר כהרף עין תחת השולחן לנגד עיניהם המשתאות של שני הרבנים.

סיפר רש"ב שליט"א: שמעתי מפי רביה"ק מסאטמאר זיע"א ששאל את מרן החזו"א: כיצד מקבלים עדות ברבנות הראשית, הלא יש ביניהם מחללי שבת שפסולים לעדות לכל הדעות?

אמר לו מרן החזו"א: ומה עם הדיינים עצמם?
וכי הם כשרים לעדות או לדיינות?

מזרחי הוא עמלק!

וכאן אנו חוזרים לדברים המבהילים מכבשוננו של עולם ששמע הרב הגאון ר' שמואל דוד פריימן שליט"א מפיו ומפי תלמידיו הגדולים:
אמר מרן החזו"א: מזרחי הוא עמלק! וזהו הטעם שאינם יכולים לסבול את קיומם של החרדים. יהודי חרדי בתלבושתו החרדית ובזקן ופיאות מהווה 'קידוש השם' ודבר זה אין בכוחו של המזרחי לסבול, מפני שהם עמלק, שעיקר מלמתו של עמלק הוא נגד קידוש השם. הוסיף החזו"א ואמר: שמיימון פישמן היה 'גדול של עמלק'. והדברים מבהילים ונוראים.
עוד אמר מרן החזו"א על אנשי המזרחי, שדרכם ודרך פעולתם הוא באמצעות בדיחות ודיבורי חלקלקות.

עם מרן רביה"ק מסאטמאר זיע"א

סיפר הג"ר חיים שאול קרליץ זצ"ל שביום שנוסד ת"ת סאטמאר בבני ברק אמר לו דודו מרן החזו"א איש: אונז האבן היינט געעפנט א ת"ת [אנחנו פתחנו היום תלמוד תורה]. שאלו הגאון רח"ש קרליץ: אונז? דער סאטמאר רב! [וכי אנחנו פתחנו? והלא האדמו"ר מסאטמאר פתח התלמוד תורה!] ענהו מרן החזו"א איש: "אונז זענען סאטמאר" [אנחנו סאטמאר]. (מפי רבי יוסף ווייסנשטערן שליט"א ששמע כמ"פ מפי הגר"ש קרליץ).
הרה"ג רבי שמואל דוד פריימן שליט"א אמר בשם מרן החזו"א איש שהטעם למה זכה רביה"ק מסאטמאר זיע"א למלכות, הוא מחמת שבזמן קום המדינה היתה אסיפה של כל הרבנים באמריקה, והיה שם רב אחד שתמך בהקמת המדינה וכל הרבנים שתקו ולא מיחו בידו, רק הרבי מסאטמאר היה היחידי שמיחה בו ואמר לו בפניו שהוא אפיקורס ולכן זכה למלכות.

הפלגת אהבתו לנקיי הדעת בירושלים

בטרם נספר על דעתו של מרן החזו"א על הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל וחבר מרעיו שומרי גחלת הקודש, כדאי להעתיק מקונטרס ש"ל לאחר פטירת הרה"צ רבי אלעזר צדוק טורצ'ין זצ"ל (ע"י בני משפחתו), אודות דעתו על אנשי הישוב הישן בירושלים וז"ל:
"מן הראוי להזכיר הפלגת אהבתו ליקירי ירושלים קרתא דשופריא שירי הדור הישן ולא זו מחבב ומכבד בכל מיני הזדמנות. והיה רגיל לומר שכלל ישראל חייבין הרבה להכיר טובה להם על שהם הם ששמרו בחירוף נפשם ומתוך עוני ויסורין על שארית הגחלת ונתנסו בכל מיני נסיונות וסבלו רדיפות ועקב זכותם נשאר לנו המעט שנשאר לדוגמא ולזכר. ואממ"ר זצ"ל הרבה לספר הפלגת אהבה וחביבה שחלק להם מרן החזו"א זצוקללה"ה. והוי עובדא (אחת מיני אלף) במוצש"ק האחרון לחיי מרן זללה"ה שעמדו

הפחד מחרם המהרי"ל דיסקין

חרדה גדולה חרד החזון איש צוק"ל על החרם הנורא נגד כל שינוי במסורת החינוך, שהטילו גדולי קדושי ירושלים ז"ע ובראשם רבינו השרף הנורא המהרי"ל דיסקין זיע"א. וכך מספר הגאון רבי אליקים שלינגר שליט"א (בספרו בית אב שיחות ח"ב עמ' ש"ע):
אזכור עובדא אחת, בערב ש"ק אחר הצהריים קרא לי רבינו החזו"א לבא מיד, ובבואי אמר שאמרו לו שב'תלמוד תורה' שבשכונתו התחילו ללמד אנגלית, והרי יש חרם של הגאון רבי יהושע לייב זצ"ל, יש אומרים על ירושלים, אבל יש אומרים גם על כל ארץ ישראל (כמו שמופיע בנוסח החרם עצמו), אם כן מחייבים לבטל את זה, ומבקש אותי לכתוב אל חותני ר' משה בלוי ז"ל, שהיה האחראי על רשת התת"ס אז. והנה ירד היום וקרוב לשבת קודש, אמרתי שטרם התכוננתי לשבת, ועל כן אכתוב במוצאי שבת. הרהר מרן זצ"ל כמה רגעים ואמר: לא. צריך לכתוב עכשיו מיד. (יש חשש חרם, וזה בשכונת) "איך האב מורא צו איבער נעכטיגן" [פחד אני מלינת לילה].

אופן, ולא רצה לשמוע נגד זה מאומה. הוא אמר שהוא הולך תיכף ומיד, אומר ועושה, ומי שרוצה יכול לבוא אתו.

אנשים ניסו לומר לו, שכדי לבקר אסיר בכלא רמלה, צריך לזה אישור מיוחד, ללא אישור זה אין השומרים נותנים לאף אחד להכנס, אפילו אם זה יהיה שר בממשלה. הם הבטיחו לו שיעשו את כל המאמצים, שעד למחר כבר יקבלו עבורו אישור כזה.

לא! - התנגד לכך החזון איש בתוקף - איני רוצה לחכות, אני הולך עכשיו ומיד! ה"שבת קודש" יושב חבוס במעצר בכלא בארץ ישראל! - התבטא החזון איש בכאב גדול - "אני רוצה לבקר את ה"שבת קודש"! להקל עליו במעט את צער השבי בו הוא שרוי!"

כולם הבינו שלא יוכלו לעכב אותו בשום אופן אפילו עד שיקבלו את האישור, הם קמו ונסעו, ומי הוא שרואה את ה"חזון איש" יוצא ואינו יוצא!! ציבור חשוב התלווה אליו, ביניהם אנשים חשובים וציבוריים. הפמליה הגיעה לרמלה, אל שערי בית הכלא. השומרים ביקשו שיראו להם אישור, כמובן שאיש לא היה לו. הם ניסו להסביר לשומרים שהגיע כאן אדם גדול מאד, שהוא נערץ בעיני כל האנשים במדינה, הוא הגיע לבקר את רבי עמרם בלוי, ובבקבותיו הגיע כל הקהל הרב הזה. מנסים להעיר להם, שהרב הגדול הוא אדם חלוש מאד, קשה מאד היה לו לעשות את כל הדוך. הפצירו בהם שיעשו הפעם מקרה יוצא דופן ויתנו לו להכנס ללא אישור, ומיד מתייצבים שלשה אנשים חשובים, אנשי עסקים ידועים, שמצהירים שהם מקבלים עליהם בערבות את כל האחריות.

השומרים אינם רוצים לשמוע מאומה. יש להם פקודה חמורה שאסור להם להרשות לאף אחד להכנס ללא אישור, אפילו לשר בכבודו ובעצמו, והם אינם מסכימים לסגת מפקודה זו. מתעוררת מהומה ונשמעים צעקות, אבל בסוף ניצחו השומרים. החזון איש נאלץ לחזור על עקבותיו ולנסוע חזרה לבני ברק עם כל פמליית המלווים, מבלי שיראו ויבקרו את רבי עמרם בלוי.

המאורע עם החזון איש, התפשט בכל רחבי המדינה; כל העיתונים הביאו על כך ידיעות וציטוטים, שהחזון איש נסע לרמלה, עם פמליה גדולה, לבקר את מנהיג הנטורי קרתא רבי עמרם בלוי - שהוא יושב עצור בכלא, בגלל ההפגנה למען השבת, ולא נותנים לשחרר אותו אפילו

אחרי הבדלה תור גדול של אנשים וביניהם היה בחור ירושלמי, ועזב מרן זללה"ה את כל התור ונטפל להבחור הירושלמי מרוב חביבות שחלק להם...

וסיפר עוד שמרן החזו"א היה פעם בשבת בירושלים וחשב שטריימל כמנהג המקום - כשבא לשבע ברכות של בן אחיו הגר"ש קרליץ ז"ל. עכ"ל של הגה"צ רבי אליעזר צדוק טורצ'ין זצ"ל.

הריני הולך לבקר את השבת בכלא

עתה נפנה ונגולל עד כמה העריך והוקיר מרן החזו"א את הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל ואת כל אשר עשה ופעל לכבוד שמים. הרי לנו תיאורו של ספרא רבה הרה"ח רבי אליהו שטיינברגר זצ"ל חבר הנהלת עדותינו:

כדאי הדבר להשאיר לדור הבא עד כמה התאמץ החזון איש להראות את יקרת ערכם של אנשי "העדה החרדית" נטורי קרתא בירושלים עיה"ק.

היה זה, בתקופת ההפגנות הגדולות והסוערות של אלפי יהודים חרדים, נגד החילול שבת קודש האיום שכפו רשעי ישראל על ידי תנועת הרכבים ברחובות השכונות החרדיות של ירושלים, כדי להכעיס ולהכאיב בזה את היהודים החרדים.

פעם אחת עצרה המשטרה ואסרה את הרה"צ רבי עמרם בלוי, מנהיג נטורי קרתא. הם הכינו לו משפט על עלילות שוא, שהוא הקהיל התקהלויות בלתי חוקיות, וגם שהוא הכה לאיש משטרה והפריע לו לעשות את תפקידו, ועוד בלבולים כהנה. ועד לתום הליכי המשפט והשיבו אותו בבית הסוהר ברמלה, בין הפושעים הכי גרועים, ולא רצו לשחררו אף למעצר בית.

בוקר אחד, לאחר התפלה, אמר החזון איש למקורביו, שברצונו לנסוע לבקר את רבי עמרם החבוס בכלא רמלה. אנשים מפלגתיים ניסו להניא אותו ולטעון בפניו שזה יעשה רושם רע בארץ, ודווקא עכשיו זה זמן שהאירה הכללית מתוחה מאד, בפרט בחוגים הרשמיים הממשלתיים, נגד הנטורי קרתא, ואם כן הרי נמצא שהחזון איש מזדהה במופגן עם רבי עמרם בלוי, ועם "מעשי האלימות" שלו נגד הממשלה... בכך שהוא נוסע, למרות חולשתו, לבקר בבית הכלא, דבר שאף לא אחד מהחוג הרבני הרחב עוד לא עשה עד כה.

אבל החזון איש לא נתן שיניאו אותו בשום

"את מי החלפתי במי"

פרשיה קשה התחוללה בקרב היהדות החרדית עם חנוכת ישיבת פוניבז'. הרב מפוניבז' זצ"ל הוכרח מחמת אילוצים להזמן את נשיא מדינתם בן צבי שר"י לחנוכת הבית. כיון שנודע הדבר לקנאי ירושלים חרה להם עד מאוד השערוריה הקשה. נסעו כמה מגדולי ירושלים הרה"צ רבי אהרן קצניעלנבויגן זצ"ל והרה"ג רבי גרשון שטמר זצ"ל ועוד וביקשו ממרן החזו"א שיפעיל השפעתו על הרב מפוניבז' זצ"ל שיבטל את הופעתו בתנוכת הבית. אמר להם החזו"א: אין שומעים לי! בספרו של מר שמחה רז "אחד בדור" מסופר: באותו יום בו הגיע בן צבי שר"י לבני ברק עזב החזו"א את ביתו כדי להימנע מלהשתתף בחגיגה עם אותו רשע, הוא הלך לשהות בבית הגר"ש ברמן זצ"ל בפתח תקוה ואף אחד לא ידע לאן נעלם החזו"א. תקופה ארוכה הסתובב הרב מפוניבז', כאוב כולו וזועק מנהמת ליבו: "אוי לי, את מי החלפתי במי!"

וכשנפטר הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל לבית עולמו הספידו הגאון האדיר רבי שמואל הלוי וואזנר שליט"א בעל "שבט הלוי" מספד תמורורים, ובתוך דבריו גולל את סיפור ביקורו של מרן החזו"א בבית הסוהר אצל רבי עמרם בלוי - בו נטל אף הוא חלק כשהתלווה לפמליית מרן החזו"א - והוסיף לספר שמפקד הכלא זעק במר נפשו אודות רבי עמרם בלוי: "מה לצדיק הזה במקום הזה?"

תגדל יר"ש כמו אבין

היחס המיוחד של מרן החזו"א כלפי הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל בא לידי ביטוי בהזדמנויות רבות. באחד הימים באו ילדי תלמוד תורה "תורה ויראה" להבחן על תלמודם אצל מרן החזו"א, עינו של החזו"א צדה במבטו את דמותו של אחד הילדים. שאלו החזו"א לשמו. "ישעי בלוי", ענה הילד. מה לך ולרבי עמרם בלוי? שאל החזון איש. "הוא אבי", ענה הילד.

אותות התרגשות נראו על פני מרן החזו"א. בחביבות שאין לה דוגמא הרעיף החזון איש טללי חיבה והערכה על ראש הילד. "יה"ר שתגדל לירא שמים כדוגמת אבין", בירכו בחום וביקש ממנו למסור פריסת שלום חמה לאביו הצדיק.

על הערכתו המופלגת למסירות נפשו של רבי עמרם בלוי סיפר הרה"ג ר' נחום רוגוונציצקי שליט"א, לנכדו הרה"ג רבי שלמה מינצברג שליט"א חבר הנהלת עדתינו ור"מ תפארת ירושלים, שהיה מבאי ביתו של החזו"א בימי בחורות.

באחד מן הימים המתוחים שקדמו לגזירת 'גיוס בנות' שמע רבי נחום שליט"א מפי בני ביתו של החזון איש, שבאותו יום התהלך החזו"א הלך וחזור כשכולו נסער מן הגזירה האיומה המרחפת על ראש היהדות החרדית. אח"כ אמר החזון איש: "בדורינו קיימים שלשה בעלי מסירות נפש, רבי עמרם בלוי, רבי זעליג שפירא והרבנית שרה ראטנברג, ובזכות מסירות נפשם הם לא יצליחו בגזרותיהם".

מעשה במקורבו של החזו"א הנגיד רבי יעקב הלפרין ז"ל שנכח בהלוויה בת"א בה קברו לצידו של יהודי תלמיד חכם אדם מחלל שבת רח"ל. ר"י הלפרין הזדעזע עמוקות מן הדבר וגמר אומר בליבו לייסד בית החיים על אדמת בני ברק בה יובאו למנוחת עולמים אך ורק שומרי שבת. בתחילה מסר ר"י הלפרין את ניהול בית החיים אל הנהלת "העדה החרדית". במשך תקופה ארוכה

רושם והדים חזקים גם בחוץ לארץ - ולא היו רוצים לתת לו את התענוג הזה, וביטלו לגמרי את המשפט שלו.

רק לאחר שחרורו של רבי עמרם מהמאסר, גילה החזון איש את סודו למקורביו, שכל כולו של הביקור שלו אצל רבי עמרם בכלא, ועצם הדבר שהוא הלך בפעם הראשונה ללא אישור - בידעו בבירור שלא יתנו לו להכנס, וכי יתעורר מכך מהומה וזעם ציבורי - היה אצלו מחושב ומתוכנן מלכתחילה, ראשית, כדי למשוך את תשומת הלב העולמית לשיבתו של רבי עמרם בלוי בכלא, ללא שיתנו לו שום שחרור עד לזמן המשפט, דבר שנותנים אפילו לרוצחים ולפושעים. ושנית, כדי לפרסם לתשומת הלב העולמית את המצב השפל שבו שרוי השבת קודש בארץ ישראל.

מרוצה אני מאד - הפטיר החזון איש - שהצלחתי להשיג את שני המטרות בבת אחת... עד כאן תיאורו של הרה"ח רבי אליהו שטיינברג זצ"ל.

מפי הרה"ח רש"י שליט"א שמענו שמי שסידר את רשיון הכנסה של החזו"א לבית הכלא היה הרה"ח ר' מאיר ליפשיץ שליט"א החי עימנו לאור"ש ומתגורר כיום בבארא פארק. אז באותם הימים היה הוא אברך צעיר מאנשי 'נטורי קרתא'. כששמע אודות השערוריה הגדולה של מניעת ביקורו של החזו"א עלה בסערות לבו למשרדו של שר המשטרה והחל לספר לו אודות גדלותו ומעמדו של החזו"א.

לאחר שהכביר דברים ולא הבין שר המשטרה את הדברים, אמר לו: שמעת בילדותך על רבי יצחק אלחנן ספקטור רבה של קובנא? מיד נענה שר המשטרה ואמר: בוודאי, הוא היה הרב היהודי הגדול ביותר.

אמר לו ר' מאיר ליפשיץ: מעמדו של החזון איש בעולם היהודי הוא מעמדו של רבי יצחק אלחנן מקובנא. כששמע שר המשטרה דברים אלו. קפץ כנשוק נחש וסידר מיד את הרשיון אותו הביא ר' מאיר ליפשיץ לידי החזון איש (ולא כמו שפירסם מאן דהו בספרו שהוא זה שסידר את הרשיון).

להשלמת הענין נביא את דבריו של הגר"י איידלשטיין שליט"א מב"ב: כשאסרו את רבי עמרם בלוי זצ"ל, והניחוהו בבית המאסר, הייתי אצל החזו"א אמרתי לו ששמעתי שיש 'בית כנסת' בבית הסוהר. הגיב החזו"א: בטח שיהיה שם ביהכ"ס, הרי את מי בעיקר הם רוצים להכניס לשם - את ה'ערליכע אידן'... (מעשה איש ח"ה עמ' קס"ה)

למעצר בית - והיות ולא היה להם שום אישור, לא נתנו לחזון איש להכנס, והוא חזר בידים ריקות, ביחד עם כל הציבור שליווה אותו...

העתונים הדתיים סערו ורעמו: היתכן! כל כך לבנות רב נערץ, גאון עולמי, שהוא הכי נערץ בכל השכבות הדתיות שבארץ, ועוד כשהוא מגיע בקהל מלווים כה גדול, ביניהם הרבה אנשים חשובים? פירוש הדבר, השפלה ועלבון של כל היהדות החרדית שבארץ ישראל!

התעוררה מהומה והתרגשה סערה בכל המדינה.

למחרת ביום השני בבוקר, כבר היה לחזון איש את האישור, (ראה להלן מי הוא זה שסידר לו את האישור) שוב התחיל המצעד הגדול מבני ברק לרמלה אל בית הכלא, החזון איש בראש מחנה יותר גדול של מלווים. שם ליד שערי בית הכלא גם התאספו הרבה אנשים, גם עיתונאים, שבאו לראות את הביקור המעניין של החזון איש אצל רבי עמרם החבוש בכלא, דבר שכל המדינה התגעשה אודותיו.

החזון איש נכנס אל רבי עמרם לתוך הבלוק של בית הסוהר, עוד הרבה אנשים נדחפו אתו. רבי עמרם קידם במרוצה את החזון איש, הוא התכופף ונשק לו בידיו, באמרו מלא התרגשות: "רבי! כדי לזכות לזכיה גדולה כזו, שהרבי יבוא לבקר אותי כאן, הרי זה כדאי לי לשבת כאן בבית הסוהר כל ימי".

החזון איש אמר לו דברי התחזקות, ונפרד ממנו בברכות חמות ונלבבות.

"מרוצה אני שהצלחתי להשיג את שתי המטרות"

על ידי הביקור הכפול הזה של החזון איש אצל רבי עמרם בלוי, ובגלל הסערה אודות כשלון הביקור הראשון, הפך הענין של מאסרו של רבי עמרם "למען השבת קודש", לשיחת היום במדינה. החפשיים האשימו - כדרכם - שהחרדים רוצים לשלוט בארץ ורוצים לכפות עליהם את הדת. החרדים טענו להגנתם, שהדבר הוא לגמרי הפוך, כי החילונים רוצים דווקא שיהיה חילול שבת קודש לא רק באזורים שלהם - כי אף גם ברחובות ואזורים החרדיים, הרי זה ברור כשמש, שהם רוצים לכפות חילול ובזיון השבת קודש על יהודים חרדים ויראים, דבר שאפילו גוים הגונים לא היו עושים כזאת!

אין שלא יהיה, התבררו שני דברים מתוך הסערה הדו-צדדית ודברי הויכוחים הזועמים; ראשית, שמצבה המושפל של השבת קודש ב"מדינת ישראל" הפך לשיחת היום בכל המדינה, ובמדת-מה גם בחוץ לארץ. שנית, שנמשכה תשומת לב כללית לעברו של רבי עמרם בלוי שיושב אי שם כבול באזיקים בין פושעים גרועים.

גם הנציגים הדתיים בממשלה הציונית כבר לא היה נעים להם, מיהרו הם והתראיינו והפגינו אצל המושלים הציוניים, ורבי עמרם שוחרר למעצר בית, אך לידי משפט כבר לא הגיע כלל, שכן אנשי הממשלה כבר ידעו מתוך נסיון שכאשר רבי עמרם בלוי או אחד מאנשיו מובל למשפט לפני השופטים, הוא מעורר סערה בכל הארץ עם ההצהרות האנטי ציוניות - שמקבלים

הרוחני של העיר בני ברק. ואין לה השלכה לגבי הבחירות לכנסת המינימלית.

"הייתי אוסר את ההשתתפות בבחירות"

הרה"ח רבי יצחק הלוי ש. שליט"א מספר לנו: בהזדמנות אחת אמר לי תלמידו של החזו"א רבי דוד פרנקל זצ"ל בשם אחד ממיוחדיו תלמידו מרן החזו"א איש החי אתנו כיום הזה בבני ברק הגאון רבי יחזקאל ברטלר שליט"א, שמרן החזו"א אמר לו כדברים האלה: "ווען איך וואלט געהאט טויזנט מענטשן וואס פאלגן מיר אלעס, וואלט איך גע'אסר'ט די בחירות" [אם היו לי אלף אנשים שהיו מציינים לדברי ללא עוררין הייתי אוסר את ההשתתפות בבחירות].

ולימים, אף ויידא זאת שוב אצל הגר"י, והוא חזר על הדברים מלה במלה. עדות זו מצטרפת לשאר עדויות של גדולי תלמידיו, כמו הגה"צ רבי משה יהושע לנדא זצ"ל י"ד נאמני העדה החרדית, שהעידו על שליחתו את ההשתתפות בבחירות.

ולא זו בלבד, אלא מפורסמת העובדה שהגה"צ רבי משה יהושע לנדא זצ"ל היה נוהג שנים רבות לעלות כשבוע לפני הבחירות לבית ידו הגר"ח ברים זצ"ל שהיו שניהם תלמידיו הגדולים של מרן החזו"א, והיה מושיט ידו... הגר"ח ברים זצ"ל שכבר ידע במה הענין מדובר היה מושיט לו את ה"תעודת זהות", והגרמ"י לנדא היה מחזיקו בידו עד לאחר יום הבחירות.

דבר מפורסם הוא שכשנערך מרשם האוכלוסין הראשון, סרב החזו"א להתפקד, ואפילו לא הצטייד בתעודת זהות מטעם המדינה, לא הוא ולא בני ביתו, עד סוף ימיו, והוא עצמו היה ספון בביתו ולא הלך מעולם להצביע בבחירות.

סיפר הגה"ח רבי משה דוד טעף זצ"ל ראש ישיבת קארלין, כי בצעירותו למד בישיבת חברון בשכונת גאולה בירושלים. באחד הימים לפני הבחירות נכנס אחד מתלמידי הישיבה וסיפר שהחזו"א הורה לציבור להשתתף בבחירות. בשמעו דברים אלו מיהר רבי דוד משה טעף וירד בעצמו לבני ברק לשמוע מפיו של מרן החזו"א בעצמו את דעתו בנידון. מרן החזו"א הביע בפניו את פליאתו על הדברים שנאמרו בשמו שלא היו ולא נבראו.

מספר הרה"ג רבי יצחק טשינגל שליט"א שאביו הגה"צ רבי משה טשינגל זצ"ל בעמח"ס מבקשי השלימות, שהיה ממקורביו הנאמנים של מרן החזו"א, נכנס אליו ושאלו בענין ההשתתפות בבחירות. החזו"א השיבו בהוראה ברורה שלא ללכת ולהשתתף ולקחת חבל בבחירות.

בענין עקרוני זה יש לציין שבידי אף אחד אין דבר ברור כתוב וחתום מידי מרן החזו"א בדעתו בענין הזה. המסמך היחיד שקיים בעולם בנושא זה הוא המברק ששלח הגאון רבי מאיר קרליץ זצ"ל אחיו של מרן החזו"א איש אל מרן הגאב"ד הגר"ר בענגיס זצוק"ל. זה לשון המברק: הגאון החזו"א איש מבקשו להודיע שהוא אינו מתערב בבחירות ואינו משתתף שום פעולה לטובת איה רשימה שהוא כל הידיעות האחרות בשקר יסודן. על החתום הרב קרליץ.

נשק" ותמונת הפגנה נתפרסמה בעולם כולו שיש יהודים חרדים שמתנגדים נחרצות למדינה. על ידי זה ירד הקטרוג והייתה כפרה.

עוד דברים נוראים ומופלאים אמר מרן החזו"א: "ענין חטא העגל ותיקונו נתגלגל אל הדור הזה. המדינה והציונים הם אלה שחוטאים בעגל ואומרים על המדינה "אלה אלוהיך ישראל" ח"ו, ובמה ש'נטורי קרתא' זועקים נגד המדינה, הם מתקנים את חטא המון העם שהיו עם העגל".

תיקון חטא שנאת חינו

דבר נוסף מבהיל למתבונן אמר מרן החזו"א איש: בזה שהיהודים החרדים שונאים את המדינה ואת הציונות, מתקנים בזה את החטא 'שנאת חינו' שמחמתו נחרב הבית. מפני שנאה זו ששונאים להציונים והמדינה הוא שנאה על פי תורה ובה מתקנים חטא שנאת חינו שהיא שנאה שלא על פי תורה.

ניצוץ מנשמת עמרם אבי משה רבינו

עוד גילה מרן החזו"א דברים מבהילים מסוד ה' ליראיו ואמר שבדור הזה יורדים נשמות גבוהות מאוד. ובנשמות אלו אפשר לפעול דברים גדולים. הנשמות הכי חשובות בדור הם של אנשי ירושלים שהם עיקר הנשמות החשובות. הנשמה הכי גבוהה וחשובה מהם היא נשמתו של רבי עמרם בלויא, והוא ניצוץ מנשמת עמרם בן קהת בן לוי אבי משה רבנו.

נגד ההשתתפות בבחירות

טשטוש גדול ירד לעולם בדעת מרן החזו"א בענין ההליכה בבחירות. רבו כמו רבו הפרסומים השונים בספרים שונים אודות מרן החזו"א שכאילו חייב את ההשתתפות בבחירות ורבים רגילים לצטט את דבריו כמי שקשורים לבחירות לכנסת המינימלית. ולא היא, כי אותה מערכת בחירות עליה הורה החזו"א היתה עבור עיריית בני ברק, ודווקא בתקופת 'המנדט הבריטי' טרם קום מדינת הכפירה. הבחירות בה נקבע צביונה

התנהל בית החיים ע"י הנהלת העדה החרדית. אחר כך התגלע סכסוך בין בני משפחתו של ר"י הלפרין שחפצו לקבל לידיהם את ניהול בית העלמין לבין הנהלת העדה החרדית. כדי ליישב את העניינים אמר החזו"א לקחת את הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל כבורר. בהמליצו עליו כהאיש המתאים ביותר לענין זה.

בידיהם של בני משפחת הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל שמורים כמה מכתבים שכתב הסטייפלער זצ"ל לרבי עמרם. המכתבים נפתחים בתואר: "לכבוד הרב הצדיק המפורסם".

"לך תשאל את רבי עמרם"

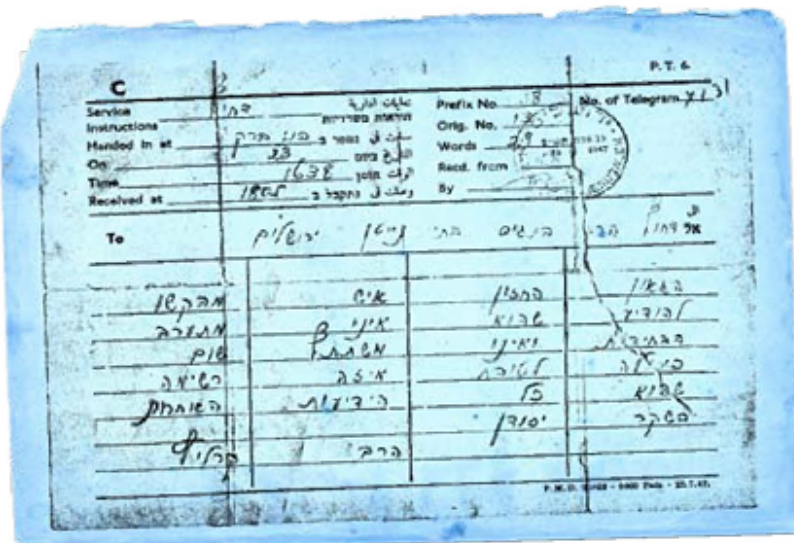
פעם אחת הגיע לבית החזו"א יהודי ת"ח שהציעו לו לכהן כר"מ ב'ישיבה תיכונית'. מצבו של אותו ת"ח היה דחוק בפרנסה והחזו"א שהכירו ידע את מצבו הדחוק. בא הלה לקבל 'הסכמה' מהחזו"א לכהן כר"מ במקום זה. אמר לו החזו"א איש: "לך תשאל את שאלתך לרבי עמרם בלוי! אני איני יכול להשיב על שאלות כאלו, רק רבי עמרם בלוי ישיב לך על שאלתך".

כששאלו בני ביתו של החזו"א על פשר תשובתו. אמר להם: אני כשלעצמי איני יכול לאסור עליו ללכת למקומות כאלו בגלל שהאיש דחוק בפרנסה, ברם, כשילך לרבי עמרם בלוי, ידע רבי עמרם להסביר לו מהי ישיבה תיכונית ואת גודל האיסור לחזק מוסדות שכלאו.

תיקון חטא העגל

עתה נשוב לדברים המופלאים מכבשונו של עולם שהשמיע מרן החזו"א באזני תלמידיו אותם סיפר הרב הגאון ר' שמואל דוד פריימן שליט"א: שח מרן החזו"א איש, שכשקמה המדינה היה קיטרוג גדול בשמים למה אין החרדים עוזבים אותה. ואף החזו"א אמר על עצמו שהוא מוכן לעמוד בראש עוזבי המדינה יחד עם ציבור יראי השם.

אולם באותו זמן, בעת המלחמה כשהחלו אנשי 'נטורי קרתא' להפגין נגד קיומה של המדינה. ואח"כ כשהם הרימו דגל לבן והרימו שלט בהפגנה בה נכתב "אנו דורשים שביתת

המברק אל מרן הגאב"ד הגר"ר בענגיס